

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mesto Vysoké Tatry**, Starý Smokovec, IČO 00 326 585, zastúpeného JUDr. F. K., advokátom so sídlom v P., proti žalovaným **1/ L., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO X.X., zastúpenej JUDr. M. M., advokátom so sídlom v P. **2/ M. R.**, bývajúcemu v N., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 C 240/2005, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7. septembra 2009 sp. zn. 2 Co 121/2008, 2Co 122/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná 1/ je povinná nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania 1 349,63 € na účet JUDr. F. K., advokáta so sídlom v P., do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom z 22. apríla 2008 č.k. 17 C 240/2005-152 určil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na Liste vlastníctva č. X. v Správe katastra P. nachádzajúcich sa v katastrálnom území S. a to pozemkov parcela č. X. zastavané plochy a nádvoría vo výmere X. m², parcela č. X. zastavané plochy a nádvoría vo výmere X. m², parcela č. X. zastavané plochy a nádvoría vo výmere X. m², stavieb súpisné č. X. nachádzajúcej sa na parcele č. X., súpisné č. X. nachádzajúcej sa na parcele č. X., súpisné č. X. nachádzajúcej sa na parcele č. X.. Vychádzal z toho, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. – práva domôcť sa zmeny vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných v katastri nehnuteľnosti. Dňa 19. septembra 1990 O., š.p., Poprad a žalovaný 2/ uzatvorili spoločenskú zmluvu o založení spoločnosť s ručením

obmedzeným V., do ktorej štátny podnik vložil majetkový vklad - nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 12. júla 1993 sp.zn. 5 Cb 15448/92 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bola určená neplatnosť spoločenskej zmluvy. Podľa zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia sa O., š.p. nemohol majetkovými vkladmi podieľať na obchodných spoločnostiach okrem podnikov so zahraničnou účasťou; výnimku mohol povoliť zakladateľ. Z výpovede svedka Ing. V. M. súd zistil, že v čase majetkového vkladu nehnuteľností do obchodnej spoločnosti štátny podnik požadovaný súhlas zakladateľa nemal; majetkový vklad do obchodnej spoločnosti bol uskutočnený v rozpore s uvedeným opatrením, preto rozhodnutím súdu bola spoločenská zmluva určená za neplatnú. Vychádzajúc z uvedeného ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. patrilo právo hospodárenia k dotknutým nehnuteľnostiam štátnemu podniku, k 1. aprílu 1991 tieto prešli do vlastníctva obce (žalobcu). Žalovaný k nehnuteľnostiam nenadobudol vlastnícke právo vydržaním, pretože vzhľadom na uvedené okolnosti podľa názoru súdu nenaplnil podmienku dobromyseľnej držby. Súd v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka považoval za neplatnú i kúpnu zmluvu z 21. decembra 2004 uzavretú medzi žalovanými 1/ a 2/ k predmetným nehnuteľnostiam vychádzajúc zo zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má. Pokiaľ žalovaný 2/ vystupujúcemu spoločníkovi – štátnemu podniku vyplatil jeho majetkový podiel, ide podľa názoru súdu o nárok žalovaného 2/ na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu neplatného právneho úkonu. Námietku premlčania vznesenú žalovaným 1/ nepovažoval súd za dôvodnú vzhľadom na nepremlčateľnosť práva podľa § 100 ods. 2 vety prevej Občianskeho zákonníka. V dôsledku existencie toho konania nepovažoval za právne relevantné to, že žalobca v mimosúdnej dohode zo 14. júna 2001 uznal vlastnícke právo žalovaného 2/ k nehnuteľnostiam, vychádzal z toho, že Občiansky zákonník nepozná zánik vlastníckeho práva vzdaním sa tohto práva v prospech tretej osoby, uvedené možno považovať za opustenie veci, ktorej vlastníkom sa stáva štát (§ 139 Občianskeho zákonníka).

Na odvolanie žalovaného 1/ Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 7. septembra 2010 sp. zn. 2 Co 121/2008, 2 Co 122/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p vychádzajúc z toho, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil, keď odvolacie námietky nebolo možné považovať za dôvodné. Rovnako ako súd prvého stupňa, aj odvolací súd dospel k záveru, že žalobca preukázal

naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Zhodne so súdom prvého stupňa uzavrel, že vzhľadom na § 39 Občianskeho zákonníka, právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu ani zánik práv a povinností. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvého stupňa v tom, že O., š.p., Poprad pri uzatváraní spoločenskej zmluvy porušil § 1 zákonného opatrenia č. 364/1990 Zb., pretože štátny podnik nemohol uzavrieť spoločenskú zmluvu a vložiť majetok – sporné nehnuteľnosti - do vzniknutej spoločnosti bez udelenia výnimky zakladateľom. Osvedčenie inej právne významnej skutočnosti vyjadrené žalovaným 2/ v notárskej zápisnici N 27/2000, Nz 27/2000 (č.l. 4 spisu) nemohlo mať za následok vznik vlastníckych oprávnení k týmto nehnuteľnostiam v prospech žalovaného 2/, ktorý svoje práva odvodzoval od predchádzajúceho vyplatenia majetkového podielu vystupujúcemu štátnemu podniku - O., š.p., Poprad, keďže takýto postup nemá oporu v zákone a je zrejmé, že žiadna likvidácia spoločnosti nebola realizovaná. Žalovanými namietané vyplatenie majetkového vkladu O., š.p., Poprad v rozsahu 360 000 Sk je preto plnením z neplatného právneho úkonu, vydania ktorého sa žalovaný 2/ môže domáhať titulom bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka). Za nedôvodnú odvolací súd považoval i námietku premlčania vznesenú žalovaným vychádzajúc pritom z ustanovenia § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa vlastnícke právo nepremlčuje a obdobne nepremlčateľným je aj právo domáhať sa neplatnosti právneho úkonu, ktorý je absolútne neplatný. K namietanému nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam žalovaným 2/ titulom vydržania odvolací súd poznamenal, že len v prípade splnenia všetkých zákonných podmienok vydržania (vrátane podmienok o oprávnenej držbe) dochádza k nadobudnutiu vlastníckeho práva. Oprávnená držba je faktickým ovládaním veci alebo vykonávaním práva späť s vôľou nakladať s vecou ako so svojou v dobrej viere, že držiteľovi veci patrí (§ 130 Občianskeho zákonníka). Žalovaný 2/ bol účastníkom konania v ktorom bola súdom vyslovená neplatnosť spoločenskej zmluvy spoločnosti V., s.r.o. z 19. septembra 1990 (vec Krajského súdu v Košiciach pod sp.zn. 5 Cb 15448/92), preto od roku 1994 nemohol byť dobromyseľným držiteľom nehnuteľností, ktoré boli premetom majetkového vkladu do tejto spoločnosti. Odvolací súd nepovažoval za relevantné vyjadrenie žalobcu obsiahnuté v dohode o mimosúdnom vysporiadaní zo 14. júna 2001 (č.l. 9 spisu) o uznaní vlastníctva k prejednáványm nehnuteľnostiam v prospech žalovaného 2/, nakoľko týmto písomným vyhlásením žalobcu nemohlo dôjsť žiadnym relevantným spôsobom k vzniku vlastníckeho práva žalovaným 2/.

rovnako ani k zániku vlastníckych oprávnení žalobcu, uvedenú skutočnosť preto nepovažoval za podklad pre vstup do oprávnenej držby žalovaného 2/. So zreteľom na tieto zistenia súd prvého stupňa správne vyhodnotil neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanými 1/ a 2/ pre jej rozpor s § 39 Občianskeho zákonníka, keď žalovaný 2/ ako predávajúci nemohol byť vlastníkom prevádzaných nehnuteľností. Pre žalovaného 1/ pri splnení všetkých podmienok by tento neplatný právny úkon (kúpna zmluva) mohol byť titulom pre vstup do držby, pokiaľ by bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, vzhľadom na dĺžku doby, kedy došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy (21. decembra 2004 s povolením vkladu 3. marca 2005) a začatiu tohto súdneho konania (28. novembra 2005), však neuplynula zákonom určená vydržacia doba.

Krajský súd v Prešove uznesením z 30. septembra 2010 sp.zn. 2 Co 97/2010 zmenil uznesenie Okresného súdu Poprad z 10. februára 2010 č.k. 17 C 240/2005-225 o náhrade trov prvostupňového konania tak, že žalobcovi priznal ich náhradu voči žalovaným 1/ a 2/ vo výške 14 136,57 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia; súčasne žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným 1/ a 2/ vo výške 679,11 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 1/. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Na odôvodnenie prípustnosti dovolania uviedla, že v konaní jej bola odvolacím súdom odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ktorý uskutočnil pojednávanie 7. septembra 2009 napriek tomu, že právny zástupca žalovaného 1/ o možnosti omeškania sa na uvedené pojednávanie z dôvodu poruchy motorového vozidla (poškodenia pneumatiky) bezodkladne telefonicky informoval súd a súčasne ho požiadal o odročenie pojednávania alebo posunutie začiatku pojednávania do jeho príchodu na súd. Žalovaný 1/ mal eminentný záujem zúčastniť sa odvolacieho konania, na ktorom chcel predniesť svoje právne stanovisko dôležité pre posúdenie veci, z hľadiska spravodlivého súdneho konania i zásady rovnosti účastníkov, mal odvolací súd prihliadať na náhlu prekážku, ktorá vznikla na strane žalovaného 1/ a umožniť mu zúčastniť sa odvolacieho pojednávania. Postup odvolacieho súdu v konaní bez účasti právneho zástupcu žalovaného 1/ a možnosti vypočutia si jeho právneho názoru vo veci zabránil jej objektívnemu posúdeniu. Dovolateľ, na rozdiel od odvolacieho súdu, zastáva právny názor, že premlčaniu

podlieha i určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu vo všeobecnej 10 ročnej premlčacej lehote. Za nesprávne z tohto dôvodu považoval i posúdenie začiatku plynutia premlčacích lehôt, dobromyseľnosť držby žalovaného 2/ vo vzťahu k úkonom uskutočneným od roku 1992, vklad majetku do spoločnosti, vystúpenie štátneho podniku zo spoločnosti, vyplatenie majetkového vkladu vystupujúcemu štátnemu podniku, prihliadajúc pritom na stanovisko Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 5. mája 1992 adresované O., š.p., Poprad. Odvolací súd nesprávne vyhodnotil otázku možnosti a spôsobu nakladania s majetkom obchodnej spoločnosti po jej zániku. Z dôvodu, že v roku 1994 v Obchodnom zákonníku absentovala právna úprava (ktorá by upravovala postup likvidácie spoločnosti pri jej zániku v dôsledku rozhodnutia súdu, ak táto od počiatku neexistuje) bolo vysporiadanie majetku obchodnej spoločnosti riešené prostredníctvom osvedčenia o inej právne významnej skutočnosti notárskou zápisnicou N 27/2000, Nz 27/2000 z 28. januára 2000. Podľa názoru dovolateľa žalovaní 1/ a 2/ nadobudli vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam vydržaním, nárok uplatnený v tomto konaní je v celom rozsahu premlčaný; v dôsledku uvedeného rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu „zamietnuť“ a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania 1 349,63 € z dôvodu, že nie sú dané dovolacie dôvody v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., a to ani pokiaľ ide o námietky, ktoré smerujú k nesprávne právne posúdeniu veci súdmi alebo k ich nesprávnym skutkovým zisteniam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho

prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý potvrdzujúci odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovoláním žalovanej 1/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalovanej 1/ by mohlo byť procesne prípustné (i dôvodné), len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo

alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ale ani samotné nesprávne právne posúdenie veci opierajúce sa o dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka namietala, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odvolaciemu súdu vyčítala nesprávny procesný postup, keď vec prejednal a rozhodol na odvolacom pojednávaní 7. septembra 2009 v neprítomnosti jej právneho zástupcu JUDr. M. M., hoci neboli splnené podmienky vyplývajúce z § 101 ods. 2 O.s.p., pretože právny zástupca žalovanej 1/ v uvedený deň svoju neúčast' odvolaciemu súdu telefonicky ospravedlnil, súčasne mu oznámil vážny dôvod svojej neprítomnosti (náhlu prekážku brániacu mu v účasti – porucha motorového vozidla – „defekt pneumatiky“) a zároveň požiadal o odročenie odvolacieho pojednávania alebo o preloženie jeho začiatku stanoveného na 9,00 hodinu na neskorší čas (do jeho predpokladaného príchodu na súd – pravdepodobne do 40 minút).

Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2, vety prvej Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods.1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods.1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu

práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Právo na spravodlivé prejednanie vecí zahŕňa v sebe najmä princíp „rovnosti zbraní“, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a ďalšie požiadavky spravodlivého súdneho konania. Konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania, ktoré (práva) slúžia na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený pri jeho uplatnení v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza v takomto prípade k stavu, kedy sa mu postupom súdu odníma možnosť konať pred súdom, porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Základným právom účastníka je, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti (tiež čl. 38 ods. 2 Ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd). Občiansky súdny poriadok zabezpečuje toto právo tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na prejednanie vecí pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať (§115 ods. 2 O.s.p.). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije, alebo nie. Podľa § 101 ods. 2 Os.p. pokračuje súd v konaní i keď sú účastníci nečinní. Ak sa nedostaví riadne predvolaný účastník na pojednávanie bez toho, aby požiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd prejednať vec v jeho neprítomnosti. Citované procesné ustanovenia platili podľa § 211

ods. 2 O.s.p. primerane aj pre konanie pred odvolacím súdom v čase jeho rozhodovania (§ 372p ods. 1 O.s.p.). Ustanovenie § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku určuje dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka alebo jeho zástupcu: riadne predvolanie a absencia žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci došlo k takémuto odňatiu možnosti pred súdom konať, treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta a jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Ďalej je potrebné zdôrazniť, že zástupca, ktorému bolo udelené plnomocenstvo pre celé konanie, je oprávnený na všetky úkony, ktoré v konaní môže urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.). Ak má účastník takéhoto zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi (viď § 49 ods. 1 O.s.p.). Napokon je potrebné uviesť, že v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. V prejednávanej veci bol postup odvolacieho súdu pri predvolaní právneho zástupcu žalovanej 1/ na pojednávanie dňa 7. septembra 2009 a pri prejednaní veci bez účasti právneho zástupcu žalovanej 1/ v súlade s týmito ustanoveniami.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná 1/ bola v konaní zastúpená advokátom JUDr. M. M. na základe plnomocenstva z 18. januára 2006 (č.l. 20 spisu). Právny zástupca žalovanej 1/ bol riadne predvolaný na pojednávanie stanovené na deň 7. septembra 2009 o 9 hod.; predvolanie prevzal 29. júna 2009 (č.l. 191 spisu). Z úradného záznamu zo 7. septembra 2009 (č.l. 198 spisu) vyplýva, že v uvedený deň o 9,05 hodine bolo odvolaciemu súdu oznámené pani Štolcovou z Advokátskej kancelárie právneho zástupcu žalovanej 1/, že JUDr. M. M. sa **zúčastní pojednávania s meškaním** cca 40 minút pretože na ceste dostal „defekt na aute“.

Obsah úradného záznamu o telefonickej komunikácii (č.l. 198 spisu) zo 7. decembra 2009 spísaný M. Se. nezodpovedá tvrdeniam v dovolaní, podľa ktorých právny zástupca žalovanej mal výslovne požiadať odvolací súd o odročenie pojednávania alebo jeho „posunutie“ na neskorší termín. Z obsahu úradného záznamu o telefonickej komunikácii vyplýva, že oznámenie odvolaciemu súdu bolo uskutočnené pani Š. a nie priamo JUDr. M. M., jeho obsahom bola (len) informácia, že právny zástupca sa pojednávania zúčastní s meškaním asi 40 minút spôsobeného „defektom na aute“. Obsah úradného záznamu nepotvrďuje tvrdenia dovolateľky o existencii jej žiadost' o odročenie, či „posunutie“ pojednávania.

Z uvedeného možno vyvodit' záver, že pokiaľ procesný úkon právneho zástupcu žalovanej 1/ uskutočnený v telefonickej forme neobsahoval výslovne žiadost' o odročenie pojednávania, odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, keď vec prejednal a rozhodol v jeho neprítomnosti. Ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní, i keď z dôležitého dôvodu, avšak bez výslovnej žiadosti neprítomného účastníka (jeho zástupcu) o odročenie pojednávania totiž umožňuje súdu vec prejednať a rozhodnúť v jeho neprítomnosti podľa § 101 ods. 2 O.s.p. (porovnaj napr. R 120/99).

Žiadost' neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.) musí byť navyše doručená súdu včas a formou aprobovanou právnym predpisom. Podanie môže účastník urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona, telegraficky alebo telefaxom (§ 42 ods.1, veta prvá O.s.p.). Telefonicke podanie voči súdu nepatrí medzi aprobované formy procesných úkonov podľa Občianskeho súdneho poriadku. Napriek tomu, účastník konania môže robiť svoje procesné úkony akoukoľvek formou, pokiaľ zákon pre niektorý úkon túto formu výslovne neurčuje (§ 41 ods. 1 O.s.p.). V prípade žiadosti o odročenie pojednávania zákon formu tohto úkonu nepredpisuje. Ak sa však tento procesný úkon realizuje v inej ako zákonom aprobovanej forme, účastník uskutočňujúci úkon nesie zodpovednosť za jeho doručenie (z hľadiska včasnosti), aj za jeho obsahové náležitosti (najmä zrozumiteľnosť, určitosť, úplnosť a pod.). Za úplnosť podania určeného súdu vykonaného telefonicou formou nesie zodpovednosť ten, kto procesný úkon realizuje, nie však súd, keďže tomu je úkon iba určený. Ak je úplnosť a určitosť

takto uskutočneného procesného úkonu sporná (vykonaného v telefonickej forme), dôkazné bremeno ťaží účastníka.

Dovolateľ nepreukázal, že uskutočnený procesný úkon v telefonickej forme dňa 7. septembra 2009 obsahoval výslovnú žiadosť o odročenie odvolacieho pojednávania. Úradný záznam súdu zo 7. septembra 2009 (čl. 198 spisu) túto skutočnosť nepreukazuje. Pokiaľ právny zástupca žalovanej 1/ existenciu výslovnej žiadosti o odročenie pojednávania nepreukázal, zostali jeho dovolacie námietky v tejto časti len v rovine nepreukázaného tvrdenia, na ktoré nebolo možné vziať zreteľ. Za tohto stavu veci procesný postup odvolacieho súdu, ktorý dňa 7. septembra 2009 vec prejednal a rozhodol aj v neprítomnosti právneho zástupcu žalovanej 1/ (riadne predvolaného na súdne pojednávanie dňa 29. júna 2009) je potrebné považovať za postup v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. a preto nemožno vyvodit' záver o porušení práva dovolateľa podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd zdôrazňuje, že právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná verejne a v jeho prítomnosti, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že súd by nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie tohto práva.

K úsiliu dovolateľky a jej možnosti podať právne stanovisko k veci priamo odvolaciemu súdu, dovolací súd uvádza, že žalovaná 1/ mala možnosť prezentovať svoje návrhy a stanoviská odvolaciemu súdu na pojednávaní 29. apríla 2009 a túto plne i využila (viď čl. 181) spisu) Odvolací súd následne akceptoval dve žiadosti právneho zástupcu žalovanej 1/ o odročenie už nariadených pojednávani na deň 27. mája 2009 a 24. júna 2009 z dôvodu jeho zahraničnej pracovnej cesty a vážnych rodinných dôvodov (viď čl. 185 - 186 a čl. 189 - 190 spisu), napokon stanovil termín pojednávania na deň 7. septembra 2009.

Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu bol v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p., a preto nebola žalovanej 1/ odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ dovolateľka súdom nižších stupňov vytýka nedostatky skutkovej povahy - spochybňuje správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov v dôsledku nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov, treba uviesť, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení (skutkových záverov) nejde o nedostatok, ktorý by v zmysle platnej právnej úpravy a v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bol považovaný za dôvod, ktorý zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. Dovolateľkou tvrdená neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne zakladať tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Súd ale neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov; jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu aj vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj napr. R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000).

Ak obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu jeho procesného oprávnenia (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003). I keby dovolacie námietky napádajúce správnosť právneho záveru súdov (napríklad o neplatnosti spoločenskej zmluvy o založení spoločnosti s ručením obmedzeným „V.“, o nepremlčaní žalobcom uplatneného práva, o nesplnení podmienok vydržania pri nadobudnutí vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam a podobne) a tieto boli prípadne aj opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného hľadiska neposudzoval), dovolateľkou vytýkané okolnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalovanej 1/ nemožno vyvodit' z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. ani z § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa dovolací súd nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej 1/, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Trovy konania v danom prípade spočívajú v odmene advokáta za právnu službu, ktorú poskytol žalobcovi vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovanej 1/ z 26. apríla 2010 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny dovolací súd stanovil podľa § 10 ods. 1 tejto vyhlášky vo výške 1 130,37 €, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) 7,21 € a 19% DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky) 216,14 €, predstavuje spolu 1 353,72 €; dovolací súd však jej náhradu priznal v žalobcom požadovanej (nižšej) sume 1 349,63 €, pretože táto neodporuje právnej úprave.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 17. októbra 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta